

Zsoltár és trombitaszó: ez kíséri az ember útját végig a világon, és mindig a trombitaszó a hangosabb. De mélyebbről jön a zsoltár és erősebb, még akkor is, ha nem hallatszik kívül a falakon. Mert a trombitát egy torok fújja, a többi csak engedelmeskedik neki vakon, de a zsoltárt, ha halkan is: százezrek éneklük. S kezük fegyvertelen és békességre kulcsolódott. Homlokuk emelt és tiszta, és munkának gondjai lakoznak mögötte, mely lassan és biztosan megtermi a jövőt.
(Wass Albert: Jönnek!)

XXIX. évfolyam 7. szám
2022. július

Bulányi Gy.: BNT Zárómise	5089
Kovács L.: Mentsétek meg..!	5091
Schanda B.: Lelkigyakorlatos elmélkedések	5098
Király I.: „Nincs jelentősége.”	5103
Cságoty P. B.: Bulányi atya	5105
Hollai K.: Mária, ...	5106
Bulányi Gy.: Lehetünk mi is boldogok?	5107
Farkas I.: A fa lelke és a...	5109
Bulányi Gy.: Teljesül az Atya akarata?	5111
Veér I. T.: Trianon	5113
Farkas E.: Postumus	5113
Lipien M.: Levélváltás	5114
Kovács L.: Schanda Bea temetés	5116
Kovács L.: Hálaadás Beáért	5119

BULÁNYI GYÖRGY

BOKOR NAGYTÁBOR – ZÁRÓ MISE

Testvéreim, nem akarunk se sok verést kapni, se kevesebbet, inkább vállaljuk, hogy sokat kaptunk, sokat bíztak ránk. Mit kaptunk, mit bíztak ránk? Hát csak azt, amit Isten rábíz mindenkire, aki ember. Ezt a valamit mondta Jézus az Isten Országának. Csak ennyi van ránk bízva, és jó hatvan esztendővel ezelőtt abból született meg a Bokor, hogy vállaltuk, hogy megkeressük, megtaláljuk ezt az Országot. Mit találtunk? Elmondom sorjában.

Az első és legfontosabb, amit találtunk, az a nagycsalád. A nagycsalád már Ország? Aligha van fontosabb az Országban nála. Az amolyan magamfajta aggregényekkel megnézhetnénk magunkat. Ha mindenki úgy csinálta volna az életét, ahogyan én, nem volna Bokor. Kezdetben még piaristákat neveltem rendemnek, de iskoláink államosítása leszoktatott erről, s helyette egészen a Bokoré lettem. Az első nemzedékből még csak négy meg hat gyermekes családok születtek, de a következőben már meglódult a hinta: lett hét gyermekes, meg tíz, s

eljutottunk sorban a tizenhatig is. Amikor Zsike bejelentette, hogy várja a tizenkettediket, ünnepélyesen kezelt csókoltam neki. Zsike meg ezt mondta: Gyurka bácsi: én vagyok a világ legönzőbb asszonya, mert nem bírom ki, hogy ne legyen mindig egy kisbabám. Amíg akadnak a Bokorban ilyen önző asszonyok, addig élünk. Addig van Bokor, s addig lehetséges az Ország is. Mert ahhoz, hogy legyen Ország, ahhoz mindenekelőtt gyerekek kellene. Gyerekek nélkül nincsen Ország. Gyerekek nélkül csak szövegni lehet az Országról. Ezt teszem pl. én is. De hát mivel tudom, amit mondtam, legalább azt mondom, amit mondok. Mit? Azt, hogy az Ország alapértéke az élet, és Ország csak akkor lehet, ha továbbadjuk az életet. A tíz gyermekes Vincze család három gyerekénél már van egyenként négy-négy gyerek. Ezek a gyerekek már a Bokor negyedik nemzedékét adják. Krisztiék behozták egyik törökbálinti misémre a maguk négy gyermekét. Mise után bejöttek a plébániára beszélgetni is. Beszélgettünk egy jó másfél órát, s utána leszólít a gyerekek közül a legkisebb, a talán hat éves sincs még kisfiú és mondja: Gyurka bácsi, most megértettem, amit mondani akartál. Madarat lehetett volna fogatni velem: érti a negyedik nemzedék is, amit mondani akarok. Mondom is Zsike után: Én vagyok a világ legönzőbb embere, mert azt akarom, hogy a hat évesek is megértsék, amit mondok. Az elmúlt félszázadban ren-

geteg szó esett arról, hogy a szülők közösségbe járása nem rövidíti-e meg a gyerekeket. Lehet, hogy megrövidíti őket. De járhatnak a kedves szülők közösségbe úgy is, hogy a gyerekek jobban várják a közösségi találkozókat, mint a szüleik. Várják jobban, mert a gyerekek is találkoznak ott gyerekekkel, mert ki-ki elhozza a közösségi találkozóra a maga gyerekeit. Magam, gyerekkoromban csak az unokatestvéreimmel találkoztam, s évenként csak párszor. Máig sem felejttem el ezeket a találkozásokat.

A jövőbe nem látok, csak ábrándozom róla. Elöttem van a Bruderhof példája. Hans Meier már nyolcvan esztendő volt, amikor meglátogatott Budaváriban. Talán 12 gyereke volt, s az egyik fiát, Andreast, a már szintén nagypapát el is hozta magával feleségével. Három éve meg magam is voltam Darwellben, s találkoztam ottani közösségük vezetőjével, Hans egyik unokájával, egy alig negyven esztendő fiatalemberrel és feleségével, akiknek akkor már hat gyermekük volt. Hans unokáinak száma közelíti már a százat. Egy-két ilyen Hans-féle Bruderhof alapító ivadékaiból hamarosan s az időtengelyén kitelik egy Bruderhof-falu kétszáz emberrel. Valamikor írtam róla, hogy az első keresztény nemzedékek is főleg attól nőttek meg, hogy ők nem tették ki gyerekeiket a Tajgetoszra, hanem önzők voltak, mint Zsike, s így volt, akinek tovább adhatták a jóhírt, amit Jézustól tanultak. Lehet, hogy a bennünket körülvevő világ butaságnak gondolja a jézusi jóhírt, de a mi családjainkban saját gyerekeinkhez csak eljut ez a jóhír. El, s otthoninkban a csapból is az folyik, hogy jónak kell lenni, meg hogy szeressük egymást.

Az első olvasmány a mai misében arról szólt volna, hogy Ábrahám kész volt feláldozni fiát, Izsákot, mert hát úgy gondolta, hogy Isten ezt kívánja tőle. Mi megtanultuk az elmúlt félszázadban, hogy ilyen Isten nincs. Azt is megtanultuk, hogy az Istent példázó szőlősgazda azzal küldi a gonosz szőlőművészek közé egyetlenjét, hogy a *fiamat talán meg fogják becsülni*. Nem azt, hogy Golgotára küldöm a fiamat, hogy kiengeszteljen engem Ádám-Éva tettén kelt nagy-nagy haragomból. Azt is megtanultuk, hogy Jézus elmondta: *Akik előttem jöttek, mind tolvajok és rablók*. Nem mérgezzük tehát magunkat, akik megismertük a jézusi jóhírt, semmiféle emberi hagyománnyal. Jézus is túltette magát e hagyományon. Ezért cseréltem le az Izsák-történetet a világirodalom legszebb szerelmes versével, Petőfiével. Azzal, amit Juliskának írt: Minek nevezzelek?

Azt mondtam beszédem elején, hogy megkeressük, megtaláljuk az Országot. Ez az Ország Isten irántunk érzett szeretetéből született meg. S aligha akad közöttünk, aki ne vallaná, hogy az Isten által megteremtett világban s a mi emberi életünkben volna valami szebb, mint a szerelem. A celibátusba beleszerelmesedett egyházunk sem tette szentséggé a lemondást a szerelemtől. De a szerelmet, amelyet Petőfi érzett Juliskája iránt, azt szentséggé tette: hetedik a házasság. Nem kellett felfedeznünk ezt. A Bokor nulladik nemzedéke, azok, akik világra hozták a Bokor első, alapító nemzedékét, olyan

szülők voltak, akik nem ismerték a válást. A Bokor addig él, amíg a válás istentelensége be nem szüremkezik sorainkba. A házasság nem felbonthatatlan, ahogy tanítják, de fel nem bontandó. Azért csináltam mai misénkben első olvasmányt a Petőfi-versből, hogy az ő és Juliska lelki tisztaságával nézzenek egymásra házasodni készülő fiataljaink. Hogy el ne csábuljanak a bennünket körülvevő társadalom példáján. S hogy őrizzük Isten parancsát. Azt, hogy holtomiglan, holtodiglan, s mindazt, ami lehetővé teszi ezt. Azt a régi, nagyon régi és ezerszer szent törvényt, hogy *játszani ily nagy dolgok nem adattak*, s úgy közeledjenek fiataljaink egymáshoz, hogy megszülethessék lelkükben az az érzés, amely Petőfi Sándort ihlette, amikor Juliskára nézett.

A második olvasmány azt mondta volna el, hogy Sárától és Izsáktól annyian születtek, mint a fővény a tengerparton. Ezt is szebben mondja el az Ének a Visztulán, amire lecséréltem a Zsidókhoz írt levél szövegét. *Halat a Visztula és lengyel asszony gyermeket ad örökre, s nincs ott halál, ahol dalolni és szülni tudnak*. Lehet, hogy az előtünk levő század folyamán mohamedán kontinenssé válik Európa. Lehet. Azért lehet, mert ugyancsak Ady Endre írta: *Aszott nemzetek, hűlt világok, Törtéletek mi-azmásvágya Halálra valók nem kár értük*. Nem kár azokért, akiknek nem kell az az érzés, amely ihleti Petőfi versét. Nem kár azért, akik mások, mint amilyen a hal a Visztulában és mások, mint a gyermeket örökre adó lengyel asszony. Az életet tovább nem adóért nem kár. Csak pusztítsa ki önmagát. Ezen a fajtán az Isten sem segíthet. De én nagyon bízom a Bokorban. Abban, hogy a Bokor akkor is ad majd gyermeket örökre, ha már mohamedán kontinenssé leszünk. Ad, mert a Bokor számára szent marad a szerelem, s mindig lesz körünkben fiú meg lány, akik el tudják majd mondani a maguk módján, hogy minek nevezzelek.

Rátérek a harmadikra, amit megtaláltunk a Bokorban. Az eddigi kettőt kaptuk a szüleink nemzedékétől, ahogyan kaptuk. Ezt a harmadikat, amiről most szólni akarok, nem kaptuk. Mi magunk találtuk meg. Ez a harmadik – a közösség. Szüleink nemzedékének még elég volt az egyházköziség. Megkapták benne, amire szükségük volt. És mi már nem? Mi már nem. Olyan fokban tette be abba a lábát a világ, ahogyan korábban nem. A Párt a vallás elhalására akarta felhasználni a szószéket is. S tudtuk, hogy szükségünk van arra, hogy négy-öt magyar vagy nem magyar összehajolhasson, s megőrizze számunkra a jóhírt. A 60-as években kikerült a kisközösséget propagáló írás, a Lelkipásztori Marketing – Lékai buzgólkodása folytán – Rómába is. Eljutott a piarista generális, a magyar Tomek Vince asztalára. Egy Rómába látogató rendtársamtól, Medvigy Miskától kért róla véleményt. Miska ezt válaszolta: Generális atya, minden rendes pap ezt csinálja odahaza. Ki ilyen, ki olyan formában, de a be nem szervezett papok, akik nem voltak békepapok, megtalálták a pasztorációnak ezt a házankénti közösségi formáját.

Alighanem Magyarországon virulhatott legjobban a kisközösség, ez az új formája a lelkipásztorkodásnak. Ez

lehetett az oka annak, hogy a Kreml egyedül Kádárnak engedélyezi, hogy részleges megállapodást kössön Rómával. Ez a megállapodás csinál püspökeinkből az államhatalom akaratába belesimuló személyeket. Ez a megállapodás intézi el, hogy a be nem szervezett papok kisközösségeit a püspökök az egyház ellenségeivé minősítsék a 70-es években. S még ma is feltételen feltétele egy személy egyházi elfogadottságnak, hogy a Bokorral ne legyen kapcsolata. Az, hogy ennyi évtizede tartó egyházi bizalmatlanság ellenére is, itt most Bokor Nagytáborban vagyunk, arról beszél, hogy ma is vannak, akik azt gondoljuk, hogy Jézus Országának ma is szüksége van a kisközösségre. Miért gondolom ezt magam? Miért, ha egyszer már a szovjet hadsereg nincs itt, hazánkban? Azért, mert az eltelt hatvan esztendő megtanított minket valamire. Arra, amit Loisy abbé száz évvel ezelőtt megfogalmazott. Mit? Hogy Jézus az Isten Országát hirdette, de helyette csak az egyház jött. És én ezt nem tudtam hatvan-hetven esztendővel ezelőtt, amikor Loisy még élt? Nem tudtam. Azt hittem, hogy minden rendben van, s az egyház csak azt tanítja, amit Jézus rábizott. Isten a szovjet megszállást használta fel arra, hogy kisközösséget csináljunk, és mi a kisközösségben megtanultunk, hogy hiba van a kréta körül, mert Konstantin kora óta a trón és az oltár szövetsége bizony nem azonos a szövetséggel, amelyet Jézus kötött meg a három esztendő alatt meg az utolsó vacsorán a maga nevében Istennel. Ő arra kötötte meg, hogy Isten Országát kell csinálnia a maga közösségének. S aki úgy látja, hogy az, amit az egyház csinál, az bizony nem egészen azonos azzal, amire Jézus az egyházat csinálta, az továbbra is kisközösségben él, hogy fenntartsa Jézus államát az Isten Országáról.

Elmondhatatlanul nehéz a helyzetünk. Talán nehezebb, mint indulásunkkor, a 40-es években volt. Akkor a püspökeink még mellettünk álltak. Akkor a mi ellenségeink a püspökök ellenségei is voltak. '64 után helyre állt a trón és az oltár szövetsége, s az elvtársak mondhatták Lékainak: a Bokor tagjai már nem az ők, hanem az egyház ellenségei. S a püspökök úgy is viselkedtek velünk szemben. Az idő mutatja majd meg, hogy fennmaradnak-e kisközösségeink. Akkor maradnak fenn, ha képesek vagyunk a magunk új történelmi körülményeink között annak a megvalósítására, amire Jézus rendelte a maga közösségét. Tudunk-e Isten Országát építeni, vagy csak azt tudjuk tenni, amire a körülöttünk levő világ is képes? – ezen fordul a létünk. Ha igen, akkor leszünk holnap is. Ha nem, akkor kihullunk az idő rostáján. Visszautasítjuk-e a Sátán mai kísértéseit, ahogyan Jézus tette a pusztában? Jézus vállalta a másodrendű állampolgár szerepét. Képesek vagyunk-e erre? Akkor vagyunk képesek, ha eltölt bennünket a vágy, hogy valami szépet, istenektetsőt csináljunk. Imádkoznunk kell érte, ahogyan Jézus imádkozott negyven napon keresztül a pusztában, s utána már tudta, hogy mit is kelljen csinálnia. Csak szavakat tudok mondani, melyek szentek a Bokorban. Uralkodás helyett szolgálni.

Gazdagodás helyett szegényen, egyszerűen élni. Belső veszekedések és külső verekedések nélkül mindenütt békességet teremteni. Valaki egyszer azt üzent nekem, hogy vigyázzak, mert a kereszténység valami nagyon csendes dolog, és mi nagyon hangosak vagyunk. Máig sem tudom, hogy jót üzent-e. Jézus nem akart hangos lenni, de mindig elmondta, hogy mi a kedves Atyjának, s a végén ebből halálos ítélet és keresztre feszítés lett. A Bokor az elmúlt jó félszázadban sem hangoskodott, s véleményét csak az egyházon belül mondta el, s mégis világra szóló ribillió lett abból, amit csináltunk. Nem tudom, hogy lehetséges-e a csendes kereszténység. Azt tudom, hogy Jézusnak nem sikerült. Ügyesebbeknek kell lennünk, mint Jézus volt? Nem hiszem. Inkább azt gondolom, hogy aki hűséges marad azokhoz a tartalmakhoz, melyeket ő tanított, az előbb-utóbb biztosan kihúzza a gyufát. S ezen nincs mód segíteni. Segítséget csak az jelent, ha nyilvánvalóvá tudjuk tenni egyre több ember számára, hogy nem lehet másként Bolygónkon élni, csak úgy, ahogyan Jézus tanította. Arra gondolok, hogy Isten majd besegít nekünk, ha mi hűségesek maradjunk Jézus szövegéhez. Egy Babits-idézettel zárom mai szövegem: Az Úristen őriz engem, mert az ő Országát zengem. Az ő Országát, a békét, harcainkra sükettségét.

KOVÁCS LÁSZLÓ

MENTSÉTEK MEG VILÁGFALVÁT!

- apokaliptikus világdráma -

*Viharos, vad, tomboló zene világvég hangulattal,
majd halk, éteri, szomorkás dallam*

Konferáló: (halk zene alatt bejön, emelt hangon) **Mentsétek meg Világválvát!** - apokaliptikus világdráma - A három délelőttöt betöltő műsor szereplői főleg Ti lesztek, kedves Barátaim! Az apró jelenetek csupán gondolatébresztésre szolgálnak és a fantázia szüleményei. Ha valaki vagy valakik magukra ismernek, csupán a véletlen műve. A jelenetek szereplőit fogadjátok megértéssel, a művet pedig, amit Nektek kell megalkotnotok, vállaljátok az Isten és az emberek előtti felelősségetek tudatában. Testvéreim! (megismétli) **Mentsétek meg Világválvát!**

zene felerősödik

I. A mennyben

Andi, Ildi, Bandi bácsi, Éva néni, Gyuszi bácsi,

Dombi Feri (bejönnek lassan, leülnek)

Mester: (fehérben jön, rajta kötény, kezében tálca, üdítő poharakkal, kiosztja, az ülők mögé áll)

zene elhal

Ildi: (hátrafordul) Mester, ülj közénk, bár mi nem voltunk méltók, hogy hajlékodbá jöjjünk, de ha már itt vagyunk, ne játszd tovább a pincért.